

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knafljeva ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravnništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Veselo novo leto!

Še nekaj dni in zatono bo zopet eno leto v veselju. Radi se poslavljamo od starega leta, kajti nič dobrega nismo imeli v njem, ampak doživeli smo po večini same slabe stvari.

V splošnem gospodarskem oziru je bilo to leto tako neugodno, kakor že več desetletij ne. Na Balkanu je divjala krvava vojna deloma celo med krvnimi brati. Napetost je bila na severni in južni naši meji in pripravljenost za vojno je stala našo državo več sto milijonov. Industrijska in trgovska podjetja so bila občutno prizadeta in skoro vsak dan smo čitali o konkurzi in polomih, poprej jako trdih podjetij.

Denarja je zelo primanjkovalo in če ga je kdo hotel dobiti na posodo, je moral plačati tako visoke obresti, kakor jih še nismo pomnili. Država se je zadolžila, dežela se je zadolžila, pa tudi kmet in obrtnik, meščan in uradnik so se zadolžili. Draginja je bila tako velika in občutna, da revni duhodki niso več zadostovali in se je moralo seči po posojilih.

Letina ni bila ravno slaba, celo vino se je bolje obneslo kakor je bilo pričakovati po hudem mrazu letošnje spomladi. Toda dohodkov tudi kmet ni imel večjih, ampak celo manjše. Delovne moči, potrebščine in pripomočki za obdelovanje so se tako podražili, da ne more biti govora, da se je dalo letos dobro živeti. Ali bi se ljudje sicer tako številno izseljevali?

V politične oziru je bilo to leto leto škandalov! V naši monarhiji so se kar vrstili drug za drugim. Ne bomo omenjali zunanje politike, patra Palića, polkovnika Redla itd. Na Ogrskem so odkrili pohujšljive razmere pri vladi sami. Barantanje ministrov za koncesije, izdatki milijonov za volitve iz denarja davkoplačevalcev in tako dalje. Pa tudi pri naši vladi so že zdaj proti koncu leta prišle čedne stvari na dan. Izkazalo se je, da vlada podkupa gališke poljske poslance in njih liste, da žrtvujejo sto in sto tisoče pri volitvah za take poslance, ki so potem vedno na njeni

strani. Vedno smo se drugi avstrijski Slovani čudili, zakaj glasujejo Poljaki vedno z vlado tudi pri stvareh, ki so v hudo škodo vsem avstrijskim Slovanom, zakaj se Poljaki nikdar ne čutijo Slované, ampak gredo vedno proti njim, če je treba vlado podpirati. Zdaj se ne čudimo več. Večina poljskih poslancev je od vlade podkupljena, zato so prisiljeni iti vedno z vlado, ker jim daje ta denar davkoplačevalcev. En tak gospod je postal celo minister, toda Dluoš je moral odstopiti. Morda bo odstopila vsa vlada, kajti to so madeži v ustavni državi, ki zahtevajo odstop vseh ministrov.

Glede dežel v Avstriji ima, kar se tiče škandalov, Kranjska gotovo prvenstvo. Imeli smo odkritja, kako je dr. Šusteršič postal glavar, kako se je kratkočasil na Dunaju krepostni dr. Janez Krek in hotel obesiti ljubico na vrat svojemu tovarišu. Imeli smo vodiško Johanco ali krvave čudeže, inžernirja Čermaka, tatu volilnih glasovnic v osebi katoliškega župnika in imeli smo »čiste« deželnozborske volitve, katerim se komaj madžarske smejo primerjati.

Ali nam je torej treba biti žal za tako leto? Ne, ampak upanje nas navdaja, da bo nastopno leto boljše. In boljše mora biti v naši politično in družabno pohujšani deželi, sicer bo treba obupati, kajti takih razmer ne bo mogoče več prenašati.

Ljudstvo mora vstati! Pravo ljudstvo, ki tvori najpoštenejše moče dežele kranjske, se je začelo gibati na vseh koncih dežele in to ljudstvo mora priti do svojih pravic, do one besede, ki mu gre.

In z ozirom na to, kličemo v najboljšem upanju naši deželi kakor vsem pošteno in dobro mislečim :

Veselo novo leto!

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

Razgled po svetu

Finančni načrt.

Že več kot leto dni je ta načrt v državnem zboru, toda kakor vse kaže ne bo še sprejet. Zbornica poslancev ga je sicer že v tretjem čitanju sprejela, med temi tudi določbo, da so osebe, ki imajo pod 1600 K letnih dohodkov, osebne davka proste. Zdaj so prišle te davčne predloge pred gosposko zbornico, ki pa jih je zopet spremenila tako, da jih bo državni zbor zopet moral premlevati. Kot davka proste najmanjše letne dohodke je davčna komisija gosposke zbornice določila zopet na 1200 K. Bistveno je izpremenila tudi § 172. te novele. Poslanska zbornica je namreč sklenila zvišanje davka pri dohodkih nad 10.000 K, medtem ko je pustila davek za dohodke od 1200 K do vseh 10.000 K neizpremenjen. Komisija gosposke zbornice je sprejela davek od dohodkov nad 10.000 K neizpremenjen, zvišala pa je tudi davčne postavke za dohodke od 1200 K do 10.000 K progresivno začeni z 20 vin. Komisija je preračunala večji dohodek, ki ga bo imel vsled tega fiskus, na 800.000 K ter bi to zvišanje zadelo 95% vseh davčnih obvezancev. Kakor zatrjujejo v krogih gosposke zbornice, bo zbornica vztrajala pri tej svoji zahtevi.

Minister Dluosz.

Poljaki imajo že od nekdanj svojega ministra - krajana. Zdaj je bil neki Dluosz, navaden človek, ki je iz atleta (močnega orjaka, ki kaže v cirkusu svojo moč proti plači) vsled petrolejskih vrelcev postal milijonar, potem poslanec in končno še minister. Ta človek je bil član poljske ljudske stranke in je dajal denar načelniku Stapinskemu za volitve, agitacijo, časopisje itd. Toda čedni človek Dluosz si je dal od vlade povrniti vse one stotisoče, ki jih je stranka rabila, in to je ministrski predsednik Stürgkh v zbornici sam priznal. No, zdaj se vlada sama sramuje tega

svojega ministra, ki je po sebi umeyno moral odstopiti. Ta škandal je šel po vsej Evropi in opazke na račun naše države so bile prav mastne.

Minister Zaleski †.

Na sveti večer ob pol peti uri popoldne je umrl naš finančni minister grof Zaleski. Zaleski je bil rojen leta 1868., torej primeroma še mlad človek, ki je podlegel zahrbtni želodčni bolezni. Pred nekaj tedni je dobil dopust, da se gre zdraviti v Meran, in zdaj je tam v navzočnosti svoje rodbine umrl. Zaleski je bil Poljak, toda ne eden onih, kakor se danes prikazujejo med Poljaki, ampak mož obširnega znanja in brezmadežen značaj. Skoro ves čas je bil v državni službi, nazadnje sekcijški šef v kmetijskem ministrstvu. Leta 1911. je bil imenovan za poljskega ministra kralja, a je skoro prevzel ministrstvo za finance. Poljaki nimajo zdaj nobenega rojaka v ministrstvu, ker je moral tudi Dlugosz odstopiti. Smrt ministra Zaleskega, ki je bil jako koncilijanten človek, je za obžalovati.

»Triglav«.

Na Reki so te dni izpustili v morje nov torpedni rušilec z imenom »Triglav«, torej bo tudi najvišja slovenska gora zastopana v naši vojni mornarici.

Hrvaški sabor.

Hrvaški deželni zbor se bo sestal dne 27. decembra. Absolutno večino imajo pristaši koalicije, zato je tudi brez dvoma, da se bo zdaj vladalo na Hrvaškem po hrvaško. — Glavni zagovornik v zagrebškem veleizdajniškem procesu dr. Hinković, ki je bil pod banom Tomašičem zaradi neke vloge na sodišče obsojen na 6 mesecev ječe ter je zato zapustil Hrvaško, se je vrnil te dni po več kakor dveletni odsotnosti v Zagreb, ker je bil izvoljen za poslanca. Proces se bo najbrže obnovil, istotako tudi procesa proti dr. Lorkoviću in Radiću, ki sta bila tudi izvoljena za poslanca. Gotovo je, da bodo mandati teh poslancev odobreni.

Z Balkana.

Pri volitvah v bolgarsko sobranje vlada ni dobila večine. Upala je pa, da bo šla kmečka stranka z njo, toda ta je izjavila, da bo stopila v opozicijo in da bo zahtevala, da se odpravijo bolgarska poslaništva, da se državnim uradnikom odvzame penzija in da se mora prijateljsko živeti s Srbijo. Vladi ne ostane drugega, kakor da odstopi. — Na srbsko - albanski meji se zopet »pucajo«, to je, da je prišlo zopet do spopadov med srbskim vojaštvom in albanskimi četaši. Princ Wied nastopi v Albaniji vlado sredi januarja in si bo zbral za sedež Drač. Proglašen bo tudi za kralja, kajti trozveza pravi, da ne gre, da bi bila Črna gora, ki je manjša od Albanije, kraljestvo, Albanija pa le kneževina. Ubogi kralj! Živ bo prišel med te

roparje, toda če bo živ odšel, je veliko vprašanje.

Mehika.

V Mehiki še vedno traja revolucija in ni še prav nič upanja, kdo bo končno zmagal. Niti predsednik Huerta, niti revolucionarji niso priljubljeni. Končno bo prišlo do tega, da bodo Združene države severoameriške lepo pobasale lepo Mehiko v svoj žep in imele vso severno Ameriko, razen Kanade notri do panamskega prekopa v svoji oblasti. Mehikanska vlada nima več denarja, da bi plačala svoje ljudi in potrebščine.

Predsednik Huerta je izdal dekret, s katerim se proglašajo vsi dnevi do Novega leta kot državni prazniki, da na ta način onemogoči run na državne denarne zavode.

Cesar Menelik.

Glasom zanesljivih poročil je abesinski cesar Menelik dne 18. decembra umrl. Njegov naslednik je vnuk Lidi Jeasu.

Slovenija

s Veselo novo leto želimo prav srčno vsem naročnikom in bralcem »Slovenskega Doma«. Kakor doslej, bomo tudi v prihodnje ostali vsi skupaj dobri prijatelji in kakor člani ene družine, ki bo vsem skupna vez naš list, kateremu po toži vsakdo svoje težave in bridkosti kakor tudi vesele novice. Priporočamo se vsem dopisnikom, da nam še nadalje dopisujejo, toda v dopisih naj bodo kratki in se čim najbolj ogibljuje osebnih napadov. Nikomur nočemo delati krivice, zato pa prosimo sotrudnike, naj se omejijo v svojih dopisih na najbolj važne stvari. Javno življenje je pri nas tako zastrupljeno, da obstoje že med sosedi na vasi največja sovraštva radi politike. Bodimo bolj miroljubni kakor klerikalci, imejmo ljubezen tudi do zaslepljenih ljudi; na tak način si bomo najprej pridobili njih zaupanje in spregledali bodo, kje je prava rešitev za našega kmeta. Ne netimo še naprej sovraštva, prepustimo to zastopnikom katoliške vere in božjim namestnikom! Čim bolj bodo ti vlačili vero in njene pesnice v blato, tem bolj se bodo ljudem odpirale oči in tem prej bomo dosegli združenje vseh pošteno mislečih kmetovalcev. Zahvaljujemo se vsem našim prijateljem in sotrudnikom ter prosimo še nadalje za njih naklonjenost!

s Naročite »Slovenski Dom« in pridobivajte nove naročnike! Ob novem letu se naročajo časopisi, zato naj nihče ne pozabi naročiti »Slovenski Dom«. Povedali smo že, da bo »Slovenski Dom« glasilo samostojne kmečke organizacije, dokler ne dobi svojega lista. Zatorej naj bo vsakdo naročnik svojega lista in naj tudi vsakdo skuša pridobiti nove naročnike. Najbo-

lje je, da se pobere naročnina v eni vasi skupaj in obenem odpošlje po pošti s seznamom naročnikov. Vsak novi naročnik postane gotovo somišljenik nove kmečke zveze, zato pa, komur je za to zvezo in za razširjenje prave kmečke misli, bo na ta način najbolj koristno deloval za organizacijo. **Na noge torej vsi naši prijatelji, agitirajte od hiše do hiše in tekmuje med seboj, kdo bo nabral več naročnikov!** Ne brigajte se, kaj pravijo nasprotniki, kajti mi ne branimo nikomur, da bi ne čital klerikalnih listov, svoboda mora biti vsestranska in čuti se morata oba zvona, kajti potem pride prej na dan, kje je doma resnica in pravica!

s Našim dopisnikom. Z novim letom bomo list glede vsebine razširili, zato bo pa manj prostora za dopise ostalo. Prosimo torej, da se gg. dopisniki omejijo na kratke dopise, v njih pa na važne dogodke, ki zanimajo dotični kraj. Prosimo tudi za nove sotrudnike, ker če je list bolj različen, zanimivejši je. Zlasti prosimo, da se v dopisih opuste osebna nasprotstva, ki nimajo za druge čitatelje nobene zanimivosti. S tem pa nočemo reči, da ne maramo dopisov, nasprotno vabimo še nove dopisovalce, da stopijo v krog naših sotrudnikov, toda kakor rečeno: bodite kratki v opisih, omejite se na najvažnejše in le če je v korist stvari, omenite osebe, ki posebno rogovilijo zoper vse, kar ni klerikalno. Naj se nam tudi ne zameri, če bomo sempatja dopise okrajšali.

s Iz deželnega odbora. — Proračunski provizorij: Večina sklene, naprositi najvišjega pritrdila sklepu, da se sme za leto 1914 provizorično pobirati deželna naklada v dosedanji visokosti. — Proti glasu naprednega odbornika se razveljavijo vsled pritožbe Ivana Štefeta, oziroma nekega A. Vodnika sklepi občinskega sveta ljubljanskega, s katerim se je znižala dnevna koncertna taksa kavarnarjema Krapeš in Miholič, odredilo zaradi neodpravljlive nesnage začasno zapretje Strojarske steze ter oddalo brez razpisa mestne vožnje dosedanjemu podjetniku K. Kušarju. — Ista večina sklene prošnja na c. kr. državno policijo, da naj bo strožja pri dovoljevanju godbenih in plesnih licenc v ljubljanski okolici — zlasti v prepovedanem času! Pritožujeta se namreč posebno župan na Viču in v Mostah (!), da je v njunih občinah preveč pohujšanja. — Primanjkljaj prispevka za telefonsko zvezo Postojna naj po mnenju deželnega odbora pokrije jamski fond. — Korektura deželne ceste Sv. Križ - Mirna se odda najnižjemu ponudniku tvrdki Fischer & Komp. za 152.000 K. — Za sedaj se izvrši le korektura pri Sv. Križu ter ima podjetnik kot delavce uporabljati v prvi vrsti tamošnje revne prebivalce. — Gradba mostu Kočevska Reka - Borovec se iznova razpiše. — V prisilni delavnici se odda dobava kruha tvrdki Jean Schrey, dobava špecerijskega blaga tvrdki A. Šara-

bon, mesa I. Klemencu, masti Janku Predoviču. — **Živinorejskima zadrugama Senožeče in Struge** se izplača predujmoma obljubljeni državni prispevek. — Projektirani **avtomobilski zvezi Sodražica-Travnik - Rakek** se načeloma ne bo ugovarjalo. — Od 2. februarja do 30. aprila 1914 se bo vršil **tečaj za prvo pomoč pri porodu in nezgodah živine na Grmu**. Sprejmejo se le posestniki in sinovi posestnikov, katerim je namenjeno posestvo. Prošnje do 18. januarja na deželni odbor. — Sklene se intenzivnejše podpiranje in pospeševanje **umne sadjereje**. — Store se primerni koraki, da se ohrani, oziroma pridobi deželi arheologiško znamenit spomenik boga Mitra na Rožancih pri Črnomlju.

s **Deželni zbor kranjski** bo sklican začetkom januarja 1914 na kratko zasedanje. Stranke bodo imele isto število zastopnikov kakor doslej, ker je bilo pri volitvi iz veleposestva zopet izvoljenih 10 Nemcev po večini grofi in baroni. Kočevje je poslalo dr. Egra v deželni zbor. Klerikalci imajo 27, naprednjaki 11 in Nemci 11 zastopnikov. V Idriji je bil pri ožji volitvi izvoljen napredni kandidat Engelbert Gangl z večino 40 glasov nad klerikalcem Arkotom.

s **»Glavna posojilnica«**. Poravnava akcija med zadružniki in vlagatelji tega nesrečnega zavoda se bliža koncu. Tri četrtine vseh vlagateljev (upnikov) je že podpisalo 30odstotne izjave. Tudi zadružniki so se na tožadevne pozive pridno odzvali vabilom likvidacijskega odbora. Med vlagatelji in tudi med zadružniki se pa nahajajo nekateri, ki nočejo nič slišati o poravnavi. Vsako dokazovanje, da je v njih lastnem interesu, da se poravnava kmalu izvrši — je zaman. Eni trdijo, da nočejo ničesar izgubiti, drugi, da nočejo ničesar plačati. Svobodno jim. Tem velja nastopna razložba. Poravnava se bo izvršila tudi **brez njih**. Onim vlagateljem, ki so pristopili poravnavi, bo izplačal likvidacijski odbor do 1. julija 1914 dogovorjenih 30 odstotkov njih likvidiranih terjatev iz denarjev, ki jih bo prejel od članov, ki so podpisali tožadevne izjave. **Ker si bo moral likvidacijski odbor zasigurati prispevke pri onih zadružnikih, ki so pristopili poravnavi**, se lahko zgodi, da ne bo dobilo ono, dasi malo število vlagateljev, ki po svoji neprevidnosti noče pristopiti k poravnavi, niti teh ponujanih 30 odstotkov. Obenem opozarjamo tudi one zadružnike, ki nočejo ničesar slišati o poravnavi, da bodo izročeni na milost in nemilost onim vlagateljem, ki se niso poravnali. Eni kakor drugi si naj pripišejo posledice svoje trmoglavosti.

s **Kdo je povzročil polom »Glavne posojilnice«?** Pri vsaki priliki, kadar se kaj sliši o vzornem gospodarstvu deželnega odbora ali klerikalnih zavodov, zacvilijo klerikalni časopisi, kakor bi kužku na rep stopil in ker drugega ne vedo, pridejo z nesrečno »Glavno posojilnico« na dan in

očitajo liberalcem, da so povzročili njen polom. In vendar je danes znano, da so odborniki »Glavne« spekulirali z nakupom zemljišč in posestev, pri čemer so imeli nesrečo, dočim so klerikalni mogotci dr. Šusteršič, kanonik Šiška itd. imeli pri tem srečo ter z denarjem »Ljudske posojilnice« obogateli. Zdaj je pa prišlo na dan, da so bili ravno klerikalci oni, ki so uničili »Glavno«, in sicer naravnost na pekleni način. Oni so podkupili Jošta, revizorja celjske »Zveze«, da je **pet celih let** vohunil za njihovo »Zadružno zvezo«, on je z namenom varal razne napredne zavode, da so nalagali svoj denar v Gradcu, četudi je vedel, kako »Glavna« slabo stoji, **samo da bi bilo uničenih čim več naprednih zavodov** in ko so klerikalci videli — Jošt jih je redno obveščal o položaju — da se nahaja »Glavna« v najkritičnejšem položaju, so začeli trositi nepovoljne vesti o njej, **da bi onemogočili sanacijo, ki bi drugače morda se še posrečila**. Seveda, ko so klerikalci razširili dovolj nepovoljnih vesti o »Glavni« in so vlagatelji začeli dvigati denar, je bil prepozen vsak poskus sanacije — **»Glavna« je morala pasti kot žrtev klerikalne hudobije**.

s **Deželna zveza gostilničarskih zadrug na Kranjskem** prične s 15. januarjem izdajati svoje strokovno glasilo pod naslovom »Gostilničar«.

s **28 let v ženski obleki**. — **Premeten navihanec**. Pred približno enim mesecem sta prišli v pisarno Kmetetza, zastopnika Avstro - Amerikane v Ljubljani, dve deklici iz Sela pri Moravčah s prošnjo, da jih odpravi pisarna v Ameriko, in sicer v Cleveland. Preskrbljeni s potrebnimi listinami, z voznimi listki in z denarjem sta se odpeljali potnici Marija Cerar in Fani Grošelj v Ameriko. Na parniku, na katerem sta se vozili omenjeni potnici, je ukradel malo pred prihodom v New York neki Rus svojemu sopotniku ves denar. Razširila se je vest, da se skriva tat na parniku, in sicer preoblečen v žensko v ženskem oddelku. Preiskava je zadela tudi potnico Marijo Cerarjevo, kot nenavadno krepko in koščeno žensko, in dognala, da je Marija Cerarjeva pristen fant in seveda tudi tat. — Toda veselje policije ni trajalo dolgo. Cerarjeva se je izkazala z listinami kot ženska, imela je poleg tega tudi krasne, do pasu segajoče naravne lase in iskati so morali tata naprej. — Končno so ga tudi našli. Pri izkrcanju pa so kljub temu Cerarjevo zadržali in jo izročili zdravniškemu oddelku, med tem ko so njeno sopotnico poslali naprej. Ločitev je bila grenka. Zdravniki so dognali, da je Cerarjeva kljub njenim listinam in krasnim lasem vendarle moški, in so jo pridržali. Odrezali so lase, oblekli zagonetno potnico v moško obleko in jo poslali nazaj v Evropo, da tam rešijo domače oblasti čudno zagonetko. In fant Marija Cerar se je vrnil v domovino. Tu se je dognalo sledeče: Cerarjeva mati je hotela imeti na

vsak način hčerko, dasi jih je imela že več. Ko je otrok, ki je bil rojen leta 1885., prišel h krstu, je napravila mati tako, da je bil krščen za punco. In punca je ostala, tudi, ko je bilo treba obleči hlače. Dokler je bil otrok še neveden, ga je gojila mati kot punco, ko se je otrok zavedel svojega spola, mu je ugajalo, da je ostal še nadalje punca. In ta punca je bila prav pridna, imela je pozneje kot pridno, varčno ter premožno dekle tudi več snubcev, toda omožilo se ni. Njena intimna prijateljica je bila Fani Grošelj. In to je bilo za oba usodno. Fani Grošelj ni marala klicati domače babice, Marija Cerarjeva pa ni hotel tako končati svoje komedije v domovini. Ruski tat na parniku je to povzročil. Cerarja so v soboto prekrstili iz Marije v Jožeta, ker se je izkazal vsestransko kot pravi fant, in bo ostal kot tak še tri leta v domovini, dasi ga željno pričakuje njegova Fani v Ameriki, kjer bo dobil potomca. Jože Cerar je bil tudi pri naboru, toda za sedaj še ni potrjen. Je jako dobre volje, dasi mu je bolj ugajala ženska vloga in bo nastopil baje za ta čas, ki mu je usojeno biti v Evropi, nekje v službo, kjer bo opravljal moška in ženska dela.

s **Fant, 28 let v ženski obleki**. Te dni je preiskal kamniški okrožni zdravnik Marijo Cerar iz Sel pri Moravčah. Dasi je bil moški in star že 28 let, je nosil žensko obleko. Bržkone je bil tudi »Marijina devica«. — Kaj sta hotela mati in fant s tem doseči, ni znano. Menda se vendar nista ukvarjala z mislijo, da bi se tudi iz tega znal izcimiti kak čudež, seveda z božjo, recte pomočjo kakega župnika, kakor v Vodica. Kdo bi bil kdaj mislil, da bo kamniški okraj postal tako znamenit. V teku še ne enega leta kar trije dogodki, namreč: Vodice, Mekinje in Selo pri Moravčah. In ravno v **teh krajih** sta dobila Krek in Lavrenčič pri zadnjih volitvah **največ** glasov, na kar sta lahko ponosna. — Želeti bi pač bilo in upajmo, da ljudstvo tudi v teh krajih enkrat izpregleda.

Slast do jedi je najpametnejša oblika veselja do življenja, kajti kar s slastjo pojemo, se spremeni v našem telesu v delavsko silo, odpornost in možgansko moč. Paziti nam je torej vsikdar na našo prebavo in pri motitvah prebave, grčih, zapeki, kadar se komu napihuje, kadar nima človek teka, o mrzličnem in nervoznem stanju uporabljati močno švedsko tinkturo (Tinctura svedica), ki se imenuje tudi življenska esenca in balzam. Krepi želodec, osvežuje, očišča, utiša krč, vzbuja tek in pride s tem mnogim boleznim v okom. — Naroča se pristna pri E. V. Fellerju, lekarinarju, Stubica, Elzin trg št. 318 (Hrvaško). 3 zelo velike steklenice poštne prosto 5 kron, 12 malih steklenic poštne prosto 3 krone.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

o **Dolenjske novice** o

d **Sveta Gora pri Litiji.** G. Lovšin, svetogorski župnik je dne 14. decembra dal duška svoji zadovoljnosti po končanih volitvah s tem, da je na prižnici sramotil naprednjake, zato pa tem bolj hvalil svoje petoliznike in ni dosti manjkalo, da ni zapel Tedeum. Na to se ni seveda nič oziral, da so se njegovi koštruni in svetohlinke obnašali kakor na gmajni. Ozirali so se po naprednjakih in njih družinah ter se suvali s komolci, češ, dobro jih je dal. Žalostno dovolj, da je cerkev kraj za maščevanje in sovraštvo, toda najbrže bomo doživeli še kaj hujšega. Pri spraševanju je ženam na srce polagal, naj zapode od hiše liberalnega soseda, ki pride moža obiskat. — Lovšin bi tudi v šoli najraje birmal in klofutal, toda bog obvaruj, da bi učiteljstvo koga malo za ušesa pocukalo. Takoj sprašuje Lovšin paglavce in naznani učiteljstvo na okrajni šolski svet. Lovšin je že od nekdanj volk v ovčji obleki, zraven pa tudi ošaben in hudoben. Zadnje dni novembra je hodila okrog nas neka babnica ter beračila za Salezijance na Rakovniku. Takih beračev je bilo v zadnjem času več in te je nagnal Lovšin skupaj, ker jim je dal uradno potrdilo, da priporoča dajati milodare, in sicer s podpisom in uradnim pečatom. Vprašamo, kako ima Lovšin za to pravico, ko sme le politična oblast dovoliti pobiranje prostovoljnih darov?

d **Iz Sinjega vrha ob Kolpi.** Naš g. župnik Alojzij Jerič se je nedavno prav bahavo izrazil, da za vsako svoje delo naprej ve, kako se bo končalo. Zato ga vprašamo sledeče: 1. Ali je vedel naprej, ko se je tožil z Butalo iz Starega trga glede vožnje, da bo moral plačati ogromne stroške, ker je izgubil pravdo? (Takrat mu je denar posodila neka kmetica, ki ji ga še sedaj dolguje.) — 2. Ali je vedel naprej, ko je tožil nekega moža iz Daljnih Njiv glede nedeljske šole njegovega sina, da mu bo za ped dol nos narasel po obravnavi? — 3. Ali je vedel naprej, ko je mislil, da bo te preklicane liberalce kar v enem letu spreobrnil v svoje podrepnike? Zdaj je vendar v naši občini več samostojno mislečih kot jih je bilo pred njegovim prihodom. — 4. Ali je res vedel naprej, ko je našemu nepozabnemu gosp. učitelju Lajovicu mislil razdreti nedeljsko šolo s tem, da je začel fantom vsiljevati neko italijanščino in sociologijo, da bo moral kmalu oditi z dolgim nosom? — 5. Ali je vedel naprej, ko je poslal Fortuni iz Damlja opomin glede nedeljske šole njegove hčere, da mu bo le - ta take odgovoril, da mu je kar sapo zaprlo? — 6. Ali je vedel naprej, ko je hotel Kobetovega otroka iz sovraštva zadržati 7. leto v vsakdanji šoli, da mu bo to izpodletelo? — 7. Ali je vedel naprej, ko je zatožil Hrvata s Kota, da bo moral sam plačati vse stroške, ki so znašali čez 100 K in obenem trpeti sramoto?

— 8. Ali je vedel naprej, ko je imel Fortuna iz Damlja št. 33 za zaupnika, da mu bo ta delal ravno narobe? — Naj zado- stuje teh njegovih osem blagrov; toda le pod tem pogojem, če se ne bo več bahal. — Omenimo še to, da je imel v naši občini kandidat Fleischman 46, klerikalec Mihelčič pa 35 glasov. V kmetski kuriji je pa imel Makar 34, Dermastia pa 30 prislep- parjenih glasov. Naš župan Kobe je pa postal na svoja stara leta baba.

d **Iz Trebnjega.** Pri nas se je vgned- dil lepi ptič orel, ali kakor mu pravijo »čuk«. To društvo v resnici zasluži svoje ime, ker ti ptiči le ponoči uganjajo svoje burke. Dne 13. decembra se je spravilo 11 teh ptičev na enega fanta in ga napad- lo s kletvinami, ki so jih čuki zmožni. Najprej so se pošteno napili jeruša, potem pa šli proti Gor. Dobravi, kjer so ti katoli- ški junaki s silo odprli okno pri Novaku. Ti hinavski falotje so se pa dne 8. decem- bra držali kot potuhnjeni svetniki, ko so bili pri skupnem obhajilu. Tako se vzgaja po čukih naša mladina za hinavce. O teh nočnih ptičih bomo še pisali, ko se bodo njih junaštva pri oblastvih bolj pojasnila.

d **Škocijan.** (Nadaljni pogovor farov- škega Fuksa in Prama.) Farovška konjič- ka sta se po trudapolnem agitačnem delu precej odpočila. Pajek jima po želodcu ni več predel — bila sta dobre volje. Bilo je pretečeno soboto, ko je »Slov. Dom« pri- šei oznanjat pravico in buditi kmete za na- daljnjo borbo proti farovski druhalu. Popol- dan so bili gospodje v farovžu in podrep- niki po vasi precej zbegani. Mrkih, srepih in potuhnjenih pogledov so cincali po Ško- cijanu. Krmežljavček se je zatekel po »Dunajski cesti« potožit Pipčarju, Pipčar pa po »Japerle gasi« župniku, da strese svojo opravičeno jezo nad Fuksom in Pra- mom. Bersaglier — po domače iksast or- ganistek pa čez »Šavergasso« v farovško »štalo«! Vsi so se jezili in rentočili, da sta jih farovski mrhi — izdali — liberalci pa razbohnali po »Domu«. Razburjeni orga- nistek — malo ga je imel pod kučmo — se zapodi proti ubogemu Fuksu in ga prične suvati in brcati z vsemi štirimi. Fuks mi- sleč, da je fant znorel, — si ni mogel dru- gače pomagati, da ga je krepko brenil v zadnjo plat, da se zvali revež pod jasli. Tu je hladnokrvno premišljeval svojo usodo — in se parkrat prav po gorenjsko priduš- šil. Čez nekaj časa ga pride iskat dacar- ček, grozno naduto človeče, ki ima dopust za to, ker ne more videti špirita in »heruša« v kozarcu. Vozila sta kmalu nato barko proti Kinderfabriki — nasproti nek- danje »Čukarije«. Fuks in Pram sta se pa oddahnila. Fuks je bil užaljen nad orga- nistkovo nesramnostjo, da, še celo farov- ška kuharica in fajmošter sta ga grdo gledala. Fuks pa, pristna ciganska grča, se ni brigal za to in dal duška svoji sveti in upravičeni jezi s tem, da je začel raz- kladati Pramu pikanterije izza štirih fa- rovških sten, iz Šaver gasse nekdanje ob-

ljubljene dežele raznih mladih in brhkil kaplančkov itd. Povedal je tudi od organi- stove Genice in Ginice. Pram se je med tem zadovoljno muzal in krepko migal s svojimi dolgimi ušesi ter skrbno pazil, da ju kak liberalcec ne zasači pri pogovoru, da ju zopet razkrije in razgali pred sve- tom. Fuks se pa ni dal iz lepa potolažiti. Marsikaj bo še razkril in se tako mašče- val nad podrepniki. Končno ga je potolažil vendarle Pram, ki mu je zaupno kramljal o veseli novici, da so zamorci v Grmuljah čuke tako namazali, da so bili še bolj črni kot sami. Zdaj se bodo baje že od daleč poznali, kakšni tiči da so. Fukselček je pa imel le skromno željo, da bi še za Krmež- ljavčka Skrbeca, ex dacarčka in za ta iksastga znašla taka črna žavba. Pram: »Morebiti ve pa Johanca, patrona vseh terecijalk za tako žavbo.« Fuksel: »Ona pa ve, kaj ne veš, da so jo kapucini na Reki z žavbo po trebuhu mazali.« Pram: »Veš, ti Fuks, naši Čuki so čakali liberalce na dan volitve za Martinkovo mejo — so jih mislili namazati — pa je že spak — v splošni temi so se pa sami med seboj na- mazali — zdaj pa ti kozli zamorce dolže, da so jih oni »nažavbali«. Bog se usmili njihove pameti! Fuks: Pst, pst, zdi se mi, da nese mežnar, malo ovsca za malco. Po- trpiva malo — se bova pa drugič naprej pomenila.

Iha, ha, Iha, ha!
Ovsca dosti, dost sena
žegen nama pa
Johanca da.
Iha, ha, ha!

o **Gorenjske novice** o

g **Železniki.** Nekateri so že zopet ra- dovedni in bi radi slišali novice iz našega trga, zato naj se jim pa ustreže. Najprvo se pač mora povedati, da je največji ko- mendijant še vedno župnik Marčič in zato bo gotovo vsakogar zanimalo, slišati ka- ke podrobnosti iz njegovega razburjenega političnega delovanja. Sedaj ne more po- zabiti zadnjih volitev iz kmetske skupine, ker je imela njegova stranka samo en glas večine. Teško mu je pri srcu in radi priznamo, da je bil globoko užaljen, ker njegovo delo ni rodilo zasluženega uspe- ha. Sicer je naprednjakom odpadlo par mož, ki so bili prej vedno zanesljivi na- predni volilci, toda dva od teh sta se pač pustila premotiti od klerikalcev, ker le malo poznata politično življenje, eden je pa podlegel žganju ter se pokorno vdal ukazu svoje žene, ki si je končno vendarle priborila hlače v hiši. Mož, ki nima toliko poguma, da bi obveljala v gospodarskih in političnih zadevah njegova beseda, se je slednjič vdal alkoholu, je sedaj podlegel svoji ženi in končno spokorno pristopil h klerikalni stranki. Renovcev Tonček pa ga je pred volitvami posetil in mu priti- snil štampiljo na glasovnico ter zapovedal, da mora ravno s to glasovnico na volišče.

Kakor spokoren grešnik je oddal pravilno glasovnico, napredni volilci so se mu pa posmehovali, kar je moža tako razkačilo, da je rekel: »Čoča sem zato volil, ker je naš rojak in z Zabretom sva bila skupaj v enem času za župana.« Kot tak bi pač moral vedeti, da se pri volitvi ni šlo za osebe, pač pa za stranko. — Renovčev Tonček, ki je vzor katoliškega mladeniča, ima pa tudi posebne privilegije od župnika: v cerkev mu namreč ni potreba hoditi. S svetinco na prsih se tudi sramuje javno nastopati in to se mu vse prizanese, ker je dober agitator. Morda v kratkem slišimo glas s prižnice: »Tončka nikar ne glejte, ampak poslušajte ga.« Kdor zna dobro agitirati, mu ni potreba biti pobožen, niti veren. Pa pustimo tega fantiča, ker čim več takih, prej bo razbita klerikalna stranka, kajti pošteno ljudstvo bo tudi spregledalo. Ker je župnik Marčič skrajno neroden, ima tudi povsod smolo. Od njegovega delovanja pa je izginil božji blagoslov. Pred par leti je peljal Marijine devičice na izlet na Ratitovec. Med potjo se je zgodila nesreča, da je padla ena v prepad ter obležala na mestu mrtva. Letošnje poletje je napravil s člani Marijine družbe izlet v Bohinj in komaj so prišli tja, že so čakali brzozavi z nanzanili dveh smrtnih slučajev in zopet je bila vsa zabava pokvarjena. Prav pred kratkim pa se je izkazalo za resnično, da sta eden izmed prvih Orlov in Marijina hčerka uživala prepovedan sad ter dobila, kakor pravijo, nekaj »majhnega«. Res žalostno, kjer je delo brez uspeha in kakor že rečeno, župnikovo delovanje nima blagoslova. Na prižnici vedno vpije: Liberalci, liberalci! Drugo se iz kričanja že ne razume. Klerikalci so pa na zunaj hinavsko pobožni, v srcu pa polni hudobije in pregreh. Zdaj so že izdani posebni recepti od duhovščine: namreč greh delati ni več greh, ampak liberalci biti in liberalno voliti, to je greh, da, celo smrtni greh. — Razumni in pošteni ljudje pa zmajejo z ramami in le pogosto se sliši, kaj bo z vero, ker se jo tako ostudno izrablja. In res, kaj bo, ko duhovščina tepta v javnosti in hramih božjih lepe Kristusove nauke. Še nekaj se ne sme prezreti! V poletju je peljal župnik žene iz Marijine družbe in tretjerednice v Davčo, kjer ga je zopet pošteno polomil. Večja družba žena je zaostala za drugimi. Na te se ni oziral ter šel maševat prej, kakor so te prišle na mesto. Zato je pa nastal vrišč. Lukelnovka so prišli popolnoma premočeni od potu do Jemca, ko je maša že minula, in solze so ji tekale po prepotenih licih. Tudi druge žene, ki so bile v spremstvu, so si brisale oči, ker so zamudile mašo in napravile tako naporno pot. Zavladala je prava žalost in vse so bile potrte, samo župnikova kuharica si je vzela pogum ter gospodu par gorkih povedala. Vsem liberalcem so se pa posebno Lukelnovka smilili, ker so morali po tako naporni poti biti cel dan brez maše,

— da res opravičeno sožalje. In kdo je bil vzrok, da ni bila pri maši? Samo župnik, ker ni čakal z mašo. V zadnjem času smo tudi opazili korporativno nastopati večje število žena s svetinjicami na višnjevih trarih. Med temi tudi ne manjka »Frakeljčeva Tona«. Baje je že tudi izvoljena v odbor in v kratkem bo pomaknjena že v prvenstvo. Vsakemu pustimo prosto voljo, toda v zadnjem času smo opazili tudi nekaj žena, ki so sicer pošteno pobožne, vendar pa ravno radi tega ne spadajo med hinavke in take, kakor je »Frakeljčeva Tona«. Zdi se nam, da ne bodo dolgo vztrajale v družbi, ker pošteno pobožne žene bodo kmalu spoznale, da med hinavkami ni prostora za nje. Župnik pa ima svoje dobre misli in prede kakor pajk muhe, toda tudi tukaj ne bo sreče, ker nad župnikovim delovanjem tudi pri ženah ne bo blagoslova.

g Velesovo. Dolgo časa smo molčali, toda naš župnik ne neha in še vedno kali mir v župniji. Naš Brešar je pri zadnjih volitvah na vse strani delal za Jarca ter pripovedoval okoli, da je Dolenc brez vere. Z mežnarjem sta hodila okoli ter štempljala glasovnice. Dne 23. novembra je bil župnik tako razmišljen, da je pozabil na prižnici brati evangelij. Ne vemo, na kaj je mislil; skoro gotovo na kuharico ali pa na Tratarjev šnops. 7. decembra je nas pol ure zmerjal, ki nismo volili »katoliške« poslance. Mislimo, da je zato tako hud, ker ni Micka dobila zadosti glasov. Izvoljena je bila enoglasno, kakor tudi Kamila in Krek, vsak je dobil po en glas.

g Napredni Kamenčani. Vsak človek, ki hoče biti družaben, se mora najprej naučiti lastnosti, ki jih zahteva družabnost. Dasiravno kmetsko ljudstvo nima pripomočka, da bi vse svoje otroke pustilo študirati gimnazije in univerze, ima pa hvala bogu ljudske šole, v katerih se nauči brati in pisati. V teh šolah si more pa pridobiti, ako je kdo marljiv, tudi za poznejše življenje dosti koristnega. Žalibog, da se dandanes šola tako izrablja. Mesto da bi se učili predmeti, ki koristijo za poznejše življenje, se uči politika in se mladini takoj vcepi v srce kal, kako mora svojega nasprotnika zaničevati. In zakaj je to? Odgovor na to je lahek. Ako se šopirijo v šoli učitelj Slomškar ali učiteljica Slomškarica in katehet politikar, potem si vsak sam lahko misli, da vsi ti ljudje prično že pri otroku — ako si hočejo zasigurati še nadaljnje prijetno življenje, ljudstvo pa držati v temi in duševni omejenosti, k poukom o klerikalizmu in o sovraštvu do političnih nasprotnikov. Najbolj zarukan pastir se zgraža nad življenjem zvestega soproga Kamile Theimerjeve, ki se je tako dobro počutil pri nežnem spolu, dasiravno je njemu kot duhovniku zabranjeno po katoliški postavi imeti ljubavno razmerje. In ta pohotnež naj uči mladino, kako se moralno živi, ko vendar sam na najnesramnejši način krši to, kar v šoli, oziroma v

bogoslovju uči. Upajmo, da škof Jeglič požene tega človeka v Kamniške planine in ga nastavi tam za pastirja. — Kako visoko je čislana pri duhovnikih morala, pričča drugi slučaj vodiška Johanca, ki je sleparila pod pokroviteljstvom vodiškega župnika in njegovega nadpastirja ne samo vodiške župljane, marveč celo kranjsko deželo. Vsa čast našim duhovnikom, da na tako fini način ščitijo moralo. S telečjo krvjo namazana vlačuga leži na postelji ljudem na ogled. — Tudi otroci niso izključeni, kajti tudi ti se morajo privaditi takoj v mladosti pohotnosti, ako hočejo biti pravi nasledniki svojih učiteljev. Ko bi ne bil bog, čigar nauke vi zlorabljate, usmiljen in čakal na izpreobrnjenje duhovnikov - politikov, bi poslal strelo z jasnega neba nad vas in vas uničil, kakor je uničil Sodomo in Gomoro. Kličem vam, dragi Kamenčanje, da se vendar enkrat vzdramite iz spanja lenobe in pričnete delati kesanje za tista dolga leta, katere ste tako srečno prespali v duševni temi. Kadar pridejo zopet deželnozborske volitve in pridejo k vam agitirat ljudje, ki nimajo preveč sijajne preteklosti za seboj, pomečljite jih na cesto, da bodo vedeli, kateri del telesa je najbolj občutljiv. Posebno pozornost obrnite na katoliški podlagi ustanovljeni čukarski druhalci, da se ne izrazim ostreje. Ta družba namreč je za vse kaj drugega, kakor za povzdigo olike. — Premislite samo, kje se dobi največ nezakonskih otrok, ali ne ravno med korenjaki čuki in svetnicami Marijinih družb? Samo udje čukov in Marijinih družb imajo največ pravice, imenovati se srečne očete in dobre matere nezakonskih otrok. Duhovniki nedeljo za nedeljo kriče, da je klerikalna stranka moralna in da so njih voditelji takorekoč živi svetniki (dr. Krek), vendar se pa gode ravno v tej stranki najgrše svinjarije. Kakor nosijo na pustni dan pustne šeme našemljeno obleko, da jih ljudje ne poznajo, ravnotako nosi večina naših duhovnikov duhovniško obleko, samo da pokrijejo nesramnost svojega telesa in zlobnost svoje duše. — Draga napredna mladina, priporočam vam, združite se in ustanovite sokolsko društvo, katero edino je na zdravni podlagi in edino pospešuje narodno zavest. Prireajte gledališke igre; najbolj priporočljivi so narodni igrokazi z mešanimi vlogami. Ako vam bodo duhovniki - politiki dejali, da se ne smejo igrati mešane vloge, dajte jim odgovor, da naj molče in preišljujejo Krekovo čistost in Johančino trpljenje. — Drugi pot se pa zopet oglasim.

Napredni Kamenčan.

o Notranjske novice o

n Dolenji Logatec. Naš dični klerikalni župan Slavec je pred dobrim pol letom s pomočjo župnika pregnal občinske ubožce iz občinske ubožne hiše in iste po-

taknil po raznih klerikalnih mrzlih hlevih, seveda proti dobremu plačilu. Sam župan se je pa v na občinske stroške lepš prirejeno občinsko hišo udobno in mogočno nastanil in z naklonjenostjo okrajnega glavarstva in naše deželne vlade počel krčmariti. Slabe posledice te nečuvne klerikalne naprave so že rodile slab sad. Dne 18. decembra je 80 let stari občinski ubožec Kobal v največji bedi izdihnil svojo dušo v tesnem hlevu našega nadklerikalca Kosa, ki je obenem občinski in cerkveni uslužbenec. Dasiravno je ta hlev v neposredni bližini naše farne cerkve, se našim pobožnim farizejcem ni zdelo vredno, da bi ga vsaj z bogom prevideli, revež je moral izdihniti svojo dušo v hlevu na gnoju kot kaka kužna žival. Pokojnik je bil vrl vojak - trobentač, udeležil se je vojne v Italiji, o kateri je starček rad pripovedoval. Zapustil je le večje število vojaških svetinj, na katere je bil revež jako ponosen. Ker ni drugega zapustil, kot za klerikalce nevredne svetinje, mu niso privoščili niti one, za kristjana potrebne zadnje popotnice. Kdo je temu kriv, prepuščamo v presodek našemu gosp. župniku Remškarju, ki se kaže za vsako katoliško stvar tako vnetega.

n **Bukovje pri Postojni.** Ravno sedaj ob deželnozborskih volitvah si je neki brezvestni zlobnež ohladil svoje podivjano in farizejsko srce s tem, da je uničil 17 še mladih sadnih dreves. Posestnikom Iv. Jurca ml., Ivanu Jurca st. in Jurju Klemencu v Gorenjah, ki so imeli prav lepe sadovnjake, se je povzročila velika škoda. Tanjša drevesa je zlobnež posekal, debelejšim je pa olupil kožo. Vsled tega se obračamo na slavno občinstvo našega okraja s prošnjo, naj bi vsak po svoji moči skušal poizvedeti ime tega zločinca in to naznanil občinski pisarni v Bukovju proti nagradi 50 K, katere bo takoj prejel. Za tajnost se jamči.

Ostali slovenski kraji

o **Glas iz Goriškega.** Čez hribe in doline brenči glas, grmi, da se vsa klerikalna druhal zavija v črne plašče, kajti močna in trda pest se vzdiguje in bo zadala smrti udarec sleparjem in to je **Samostojna kmečka organizacija.** Konec leta je posebno važen za kranjskega kmeta v tem, da je pokazal ob volitvah svojo močatost, kajti nikdar se nismo nadejali na Goriškem takega uspeha, da bo kranjski zaslepljeni kmet zadal klerikalcem tak udarec. To ste možje, kmetje, ki obsojate goljufije in nasilja podivjane duhovščine. Prav imate, da se ne daste ukloniti in mnogo vas je, ki imate še pamet, da niste taki zaslepljenci, kakor ostali, ki tavajo po temi. Sedaj je dolžnost posvetiti z lučjo, da se zave ubogi neuki kmet, v kakšnem položaju je. — Znano je, da hočejo na Goriškem novostrujarji vpeljati kranjske razmere. Tisto nesramno cunjo, kar zastoni

razmetujejo, a so jo dobili po režečih gobcih. Uprl se je naš kmet in obrcal bando, kar se je dalo. Tista kranjska slepomišja stranka se tudi trese. Kajti ljudje spoznava razkrinkane hinavce in se odtujujejo od njih. Dandanašnja duhovščina se po večini ne zmeni za Boga, ampak uganja razne nesramnosti, zraven se pa še norca deča iz kmečke zabitosti.

o **Pueblo Colo.** Že dolgo časa se ni nič slišalo od nas v Puebli, zato pa jaz malo poročamo, kako se kaj imamo. V zadnjem dopisu sem omenil delavske razmere kot precej dobre ali žalibog sedaj se je obrnilo vse drugače. Dobili smo vsi nezaželjene počitnice. V tovarnah se obratuje zelo slabo; v enih oddelkih po par dni na teden in v enih nič in to že od avgusta meseca. Vzrok temu je velika premogarska stavka. Stavka se je začela sredi septembra. Premogarji bijejo boj za boljše delavske razmere in za večji kos kruha, to je za boljše plačo in za pripoznanje unije. Ali bogati premogarski baroni se nočejo udati, zavedni delavci pa tudi rajše vstrajajo in trpe najhujše šikaniranje od oblasti in hudo zimo kot da bi se vrnili v podzemsko sužnost pod starimi in gnilimi razmerami. In radi tega imajo vsi delavci nezaželjene počitnice po celi državi Colorado, ker brez premoga ne morejo tovarne obratovati. Upamo na boljše v prihodnjem letu. Obenem opozarjamo rojake, da se ogibljejo države Colorado, ker je tukaj zelo težko dobiti delo. Kakor vidim se moramo tukaj pokoriti kapitalističnim sesavcem, v domovini pa hočejo podjarmiti vse razni naduti črnuharji, kakor vidim v našem priljubljenem »Slov. Domu«. Na vso moč silijo h koritu razni Jarci in fratri in profesorji, ki se toliko razumejo v žalostne kranjske kmetske razmere kot zajec na boben. Čujte, eden od teh je živel celih deset let, potem ko je bil rojen na kmetih, torej ta zna pa že več kot hruške peči, celih deset let je sočustvoval v plenah in kratkih hlačicah z zatiranim kmetskim stanom, ostanek svojega življenja pa je študiral, kako bi se dalo ubogo kmetsko ljudstvo bolje izkoriščati. Torej cenjeni sotrpini v daljni domovini, pazite dobro, koga si izvolite v deželni zbor kranjski, pokažite tem pijavkam, da se zavedate svojega stališča, volite si može iz svoje srede, ki poznajo vaše žalostne razmere, to so možje naprednjaki, ki čutijo z narodom in delujejo za narod. Želim vam kar največji napredek v sedanjih volitvah in same svobodomiselnne poslance. Obenem voščim vsem napredno mislečim veselo in srečno novo leto. »Slov. Domu« pa želim veliko dobrih novih naročnikov. Pozdravljam vse somišljenike in somišljenice širom Slovenije

Prijatelj dobrega.

Razširjajte od hiše do hiše „Slovenski Dom“.

Piskrovez Jurček v Loškem potoku.

(Kratkočasna povest.)

Po dolgem času udaril sem jo spet enkrat iz Blok proti Loškem potoku, da obiščem svoje stare znance ali prav za prav znanke, ker imam jaz največ z ženskami opraviti in mi one dajo več zaslužka, kakor moški, katerim nisem drugega še nič zvezal, kakor včasih kakšnemu staremu stricu fajfo. Bilo je ravno 3 dni pred Lucijo, ko sem prišel v vas Retje, kjer sem se najprej oglasil pri Bašičevi mami, s katero sva bila že od nekdanj prav dobra prijateljca. Prav veseli me, sem rekel, da so še zmiraj tako zdravi in rejeni kot so bili pred več leti, kar sem bil nazadnje pri njih. Potlej sva se pa zmenila od lepih starih časov, kako je bilo včasih prijetno. Potem sva pa prišla počasi na nove čase. Zvedel sem prav dosti dobrih, še več pa slabih novic. Veš kaj, Jurček, so djali Bašlova mama, vse se je spremenilo, od kar te ni bilo več pri nas. Naš oče je bil ta čas že za župana, pa se je kmalu tega križa otresel, če se je prav s tem gospodu fajmoštru malo zameril. Pa kaj mu je sila imeti tujih skrbi, ko ima svojih zadosti in tudi jaz sem prav kontent, da ni več župan in da se z nobenim nič ne peča. Naj bodo pa drugi za župane in odbornike, ki so radi. Ravno sem se dobro navečerjal in sem hotel iti v štalo spat, kar zagledam na Hribu nekaj strašno svetlega. Ježeš Marija, sem rekel in začel kričati na Tabru gori, ljudje božji, tecite pomagat gasit. Cele Retje so bile kmalu skupaj, pa ni bilo tako hudo, kot sem jaz mislil. Zakaj kmalu na to se je zaslilo grozno pokanje in streljanje in pa tako strašno kričanje, da sem mislil, da so na Tabru in na Hribu vsi ljudje zdvijali ali znoreli. In veste, kaj je bilo? Praznovali so zmago, ker je bil kaplan Škulj za poslanca izvoljen. Veste kaj ljudje, sem rekel, taka zmaga se pa vendar bolj pošteno in krščansko praznuje, ne pa s takim grdim rjojenjem. Ko bi vas bil kaplan Škulj slišal, bi bil prav prec nazaj v Ribnico zbežal. Ker sem tudi v farovžu večkrat kakšen lonc zvezal, šel sem najprej gori na Tabor. Snega ni bilo bogve kaj po poti, ki drži na Tabor, zato je bilo pa toliko več slame. No sem si mislil: Potočani imajo pa res dosti slame, da kar cesto ž njo nastiljajo. Pa ne samo slama, ampak kar celi na pol obžgani škopniki so po potu ležali. Smrdelo je pa tako, da sem se kar za nos držal, ko sem šel na Tabor. I kaj vruga ste pa žgali včeraj, da tako strašno smrdi, sem vprašal bolj mlado žensko, ki je ravno s Tabora prišla. Bila je menda fajmoštrova kuharica. »Kaj tega ne veš, Jurček, je djala, zdaj pa vidim, da te ni bilo že več let pri nas. Ali ne veš, da so bili včeraj naš prelubi kaplan za poslanca izvoljeni? Pri nas so strašno dosti

dobrega storili in tudi dosti društev so ustanovili: Izobraževalno društvo, Orla, tesarsko društvo, živinorejsko zadrugo, oiroško kuhinjo, Vincencijevo družbo in še polno drugih društev. Zdaj so pa šli od nas stran in včeraj smo njim na čast zažgali vse ostanke tistih društev, ki so jih oni ustanovili; zato pa je tudi tako svetlo včeraj gorelo.

Zdaj ko so gospod Škulj odšli, so ta društva sama ostala in smo spomine na ta društva včeraj svečano sežgali. Zgorela je garderoba izobraževalnega društva, Frčkovega čuka rdeča srajca, Mesarjevega Franceta plenkača, Kovačkove zadruge blagajna, Borštinarjeve matere kuhavnica, Jerkučkine strine batiranka in Duhkine Katre krancelj. No sem si mislil, potem pa ni čudno, da je tako ferdamansko smrdelo, ker so take imenitne spominke palili. No pa gospod Škulj so tako čast že zaslužili, drugače bi jim ne bili tega storili.

II.

Marsikaj sem še zvedel tiste dni, ko sem bil v Loškem potoku, a povem vam, da dobrega nič, slabega pa prav dosti, največ pa od gospoda poslanca Škulja. Revež se je trudil celih 6 let, a nazadnje ni v Loškem potoku drugega zapustil kot smrdljivo pogorišče.

Prav z žalostnim srcem sem zapustil Loški potok in jo mahnil proti Sodrašci. Ob cesti, ki drži proti Sodrašci, sem zagledal lepo hišo, katere poprej še nisem videl. Vprašal sem precej nobel gospoda, ki so stali pred neko štacuno. Čegava je pa ta hiša? To je Škuljev dom, se je gospod precej osorno odrezal. Lejte si no, sem djal, saj ima Škulj tukaj celo svoj dom, pa se mora okoli po svetu potikati. E, bo pa prišel enkrat spet nazaj stanovat kot penzioniran poslanec, če se ne bo dom poprej podrl.

Prav počasi sem jo rezal po cesti naprej, ko pride za mano precej močan možakar. Po obleki sem ga prec spoznal, da je kovač. Kam pa tako hitro, kovač? ga vprašam. V Ribnico grem Škulja podkovat, mi odgovori in še pristavi: Sedaj ko so hodili okoli agitirat, so si vse podplate žrabili, pa jim grem na pete podkovce pribit. Ko mi to pove, jo hitro briše naprej. Kmalu za njim primaha spet možak s predpasnikom in s kladivom, kleščami in dietom v roki. Tega sem pa takoj spoznal, ker sva že včasih skup pila, zato ga kar po domače nagovorim: Kam pa tako hitro, mojster Ludvik, kam? Veš, Jurček, meni se mudi v Ribnico. Gospod Škulj so mi sporočil, naj danes doli pridem eno kišto razpokat. Kaj ni tam nobenega mizarja? ga vprašam. Seveda so, se odreže Ludvik, pa gospod Škulj samo meni verjamejo, jaz pa samo njim. Rad bi ga bil še kaj vprašal, pa me ni hotel več poslušati, ampak jo kar mahal brž naprej. Prišel sem že do križpota, kjer drži cesta v vas Mali

log. Tam pa mi pride nasproti možakar s plenkačo na rami. O Bog daj, to so pa Gorupov oča, sem djal in jih prav lepo pozdravil. Kaj si ti, Jurče? so rekli, tebe pa nisem že dolgo videl. Kar pojdi k moji stari, boš imel dosti dela, ker je ravno snoči skoraj vse lonce in sklede pobila. Kam greste pa vi? ga vprašam. Tesat grem v Ribnico, tesat. Komu pa? ga vprašam. Veš, Jurček, pravijo Gorupov oča ti presneti potoški liberalci mi ne dajo nič več zaslužiti, odkar sem Škulja volil. Sedaj grem pa v Ribnico k Škulju, da mi on kako delo preskrbi, saj je zdaj naš poslanec, torej mora on tudi za nas skrbeti. Tako so rekli očka in odšli naprej. Jaz sem bil pa tudi toliko štiman, da jim nisem hotel reči, naj me počakajo, da bova šla do Sodrašce skupaj. Mislim sem iti v Mali log, pa se mi je tako fržmagalo, da sem jo kar naprej po cesti proti Sodrašci udaril. Hodil sem že kake pol ure, ko slišim za seboj voz. Aha, Jurče, sem djal, sedaj se boš pa lahko peljal. Kmalu dojde voziček, v katerem je bil vprežen črn konjiček, na vozu je pa prav široko sedel sifonar Gregor. Ali se smem peljati z vami? ga poprosim. No, pa sedi gori, če nisi preveč težak, mi pravi Gregor. Ko se skobacam na voz, se začnem pa lepo z Gregorjem pogovarjati, ker jaz kar ne morem nič molčati. Kam pa se peljete, gospod Gregor? je bilo moje prvo vprašanje.

Sifon peljem v Ribnico, mi odgovori. Kaj ne delajo v Ribnici nič sifona? ga vprašam. Seveda ga in še boljšega kot jaz, se obregne Gregor, a g. Škulj drugega ne pijejo, kot samo mojega, Potočani ga pa ne marajo, ker pravijo, da po škopi smrdi. Prešmentano imate pa Potočani res Škulja grozno radi, ko mu celo v Ribnico hodite delat in mu tako daleč sifon vozite. Tega človeka pa moram spoznati, ko pridem v Ribnico, saj mu bo gotovo treba kaj zvezati. Marsikaj sva še z Gregorjem ukrenila in se dodobra pomenila.

A glej ga spaka! Ravno ko sva bila v najhujšem pogovoru, zaslišiva za seboj grozno kričanje: Gregor, počakaj, počakaj, Gregor! Ko se ozreva nazaj vidiva za seboj teči moža, ki je že komaj sopel in se tudi malo opotekal; v rokah je pa držal en prav velik zaboj. Gregor ustavi konja in kmalu je možakar z zabojem pri nama. Kaj si ti, Janez? ga ogovori Gregor, kaj pa neseš tako težkega in kam se ti tako mudi? Mož se zbaše na voz in ko se malo oddahne, nama začne praviti svojo povest:

Občinski odbor mi je podelil to visoko čast, da nesem kaplanu Škulju v Ribnico diplomu častnega občanstva. Ta čast me je pa zaradi tega doletela, ker sem jaz za Škulja najbolj pridno agitiral in tudi marsikateri kozarec vina izpil na njegovo zmago in zdravje. Imel bi se bil peljati zjutraj s pošto, pa sem jo zamudil. Včeraj sem se ga bil malo preveč nasekal in ker imam precej daleč iz oštarije do doma,

sem pa kar pri Katri prenočil. Pa ta hudičeva baba me ni poklicala in tako sem pošto zaspal. Ker pa mora diploma na vsak način biti še danes v Ribnici, mi ni drugega kazalo, kot da jo peš tje ponesem. Hvala Bogu in tebi Gregor, da si me na voz vzel. Precej na Vagovki ga bomo v ta namen par litrov stisnili. Ko sem pa od vina slišal, sem pa tudi jaz precej postal korajžen in sem vprašal gospoda Janeza, če so oni tudi občinski odbornik. Seveda sem, mi pravi, ne samo občinski odbornik, ampak tudi načelnik kmetijskega društva, blagajnik posojilnice in nadzornik šole. Ko sem vse te titelne slišal sem dobil pred tem gospodom grozen rešpekt in sem komaj čakal, da bi prišli do Vagovke in da bi malo svoje suho grlo zmočil. Prišli smo srečno tja in tudi v Sodrašco. Tam sem se pa od obeh gospodov prav spoštljivo poslovil in se jima zahvalil enemu, da me je vzel na voz, drugemu pa za pijačo.

Kadar bom spet v Loški potok prišel ni zvedel, kako se je poslanec Škulj Potočanom hvaležnega skazal, da so ga volili, vam pa spet kaj pišem. Sedaj pa želim vsem prav veselo novo leto, posebno pa onim zavednim volilcem, ki imajo še možgane namesto slame v glavi.

Piskrovezec Jurče.

Književnost.

knj »Ljubljanski Zvon«. Mesečnik za leposlovje, književnost in prosveto. 34. letnik 1914. Prav toplo priporočamo ta naš najboljši leposlovni časopis, ki stane celoletno 9 K 20 vin., polletno 4 K 60 vin. — Naroča se v »Narodni Tiskarni« ali v »Narodni knjigarni«.

knj **Gospod Bucek.** — **Gospod Žabar.** — **Na letovišču l. 1913 in drugo** so tri knjižice, ki jih je spisal znani humoristični pisatelj Luigi Calco. Kdor se hoče zabavati in s šaljivega stališča premetriti današnje žalostne politične razmere, naj kupi omenjene povesti, gotovo mu ne bo žal. Nekatera poglavja današnjih razmer kakor koritarstvo, volilna agitacija, podkupovanje, značajnost, so v obliki povesti naravnost izborna opisana in človeku se zdi, da sreča v črticah marsikatero znane ljudi, ki so notri fotografirani. Cena je jako nizka: prvi in tretja zbirka povesti stane po 70 vinarjev, druga po 80 vin., s pošto vsaka po 10 vinarjev več. — Dobivajo se v »Narodni knjigarni« v Ljubljani.

knj. »**Cerkvene miši**«. Cena 2 K, vezan izvod 3 K 20 v, po pošti 20 v več. Lepa in obsežna knjiga leži pred nami. Na ovitku je natisnjena zelo značilna slika: mogočno se dviga krščanski križ nad skalnati svet, a na koreninah tega križa glodajo miši, one črne miši, ki so s svojim početjem spravile največ nesreče nad katoliško cerkev. Svoje dni so pripadali ka-

toliški cerkvi vsi civilizirani narodi na svetu, a črne miši so izpodjedle korenine katoličanstva in pregnale iz krščanske cerkve največje in najbogatejše narode. Celo med ubožnimi, zapuščenimi Slovenci so črne miši že izpodjedle pred stoletji cerkvene korenine tako, da je že največji del naroda prestopil k protestantom in le državna oblast je obvarovala z ognjem in mečem katoliško cerkev na Slovenskem. Pa tudi v naših dneh vidimo, kako cerkvene miši uničujejo cerkev. Kdo je provzročil, da so Italijani pred dobrimi tridesetimi leti kakor en mož nastopili proti papeževi državi. Vera ne, saj so Italijani še vedno eden najvernejših narodov. Cerkevne miši so provzročile razsulo papeževe države, cerkvene miši so provzročile, da se je francoski narod vprl in zaprl cerkve ter izpeljal ločitev cerkve in države, cerkvene miši so krive, da je na Portugalskem prišlo do cerkvi sovražnega preobrata, kakor so sploh cerkvene miši krive, da se je v tolikih državah začelo tako hudo vojskovanje zoper poseganje duhovnika v posvetne zadeve. Tudi slovenski narod je že zapleten v ta boj. Začel se je med nami dosti pozno, začetkom devetdesetih let. Takrat se je slovenska duhovščina začela deliti: eni so stopili na narodno stran in ostali kar so bili, učitelji, svetovalci, pomočniki, tolažniki in dobrotniki naroda — služabniki ubogega in teptanega ljudstva — drugi pa so zavzeli nasprotno stališče in se vrgli v boj, da bi bili ljudstvu ne učitelji in svetovalci, nego zapovedovalci, ne pomočniki, tolažniki, dobrotniki in služabniki, nego vladarji. Med ljudstvom samim je nova klerikalna struja, ki se širi vse bolj in narašča vse močneje; kolikor bolj so cerkvene miši na delu, toliko bolj se širi razdor med narodom in duhovščino. Duhovnikov, ki nečejo biti drugega, kakor učitelji in svetovalci, dobrotniki in tolažniki ljudstva, je čedalje manj, kolikor je med duhovniki več takih, ki so se posvetili temu poklicu, ne da bi delali za narod in mu koristili, nego da bi mogli udobno in brezskrbno živeti, uživati časti in dobrote življenja in se kot vladarji povzdigniti nad vse drugim, ki si z delom služijo svoj kruh. Slovensko življenje je majhno in njegove razmere so revne, zato posega ta razdor pri nas dosti globlje v vse javno in zasebno življenje, pretvarja vse razmere in provzroči dostikrat titanske boje in tudi pretresljive drame. Vse naše javno in zasebno življenje stoji v znamenju boja zoper klerikalizem, oziroma za pridobitev neomejenega gospodarstva klerikalcev nad narodom. Ta konflikt, ki je prevzel že ves narod, kateremu so posvečene vse moči in vsa sredstva, mora mikati vsakega pisatelja, ki želi ustvariti sliko iz življenja. Prvi pisatelj, ki se je lotil tega velikega problema iz našega narodnega življenja, je avtor knjige, na katero danes občinstvo opozar-

jamo. »Cerkvene miši« so slika iz našega sedanjega življenja, krepka in resnična slika bojev in preganjanj in trpljenj, katerim so izpostavljeni vsi, ki se ne dajo ukloniti pod klerikalno oblast, pa tudi slika zmage poštenosti in pravičnosti nad zlobo in tiranstvom. Pisatelj nas popelje na deželo, v kraj, kjer sta vladala sloga in prijaznost med vsemi prebivalci. V ta kraj zanese usoda cerkveno miš, mladega kaplana. Ta kaplan je pravi tip novodobnega klerikalnega duhovnika, bojevit, lakomen denarja in časti, brez vere v srcu, fanatik, drzen in neizbirčen v svojih sredstvih. Ta duhovnik zaseje med prej srečno in zadovoljno prebivalstvo prepir in nasprotja, hujska in zapeljuje otroke proti staršem in starše proti otrokom, preganja svojega župnika in mu onemogoči obstanek in provzroča sploh v občini in v družinah prave nesreče, dokler ga ne zadene zaslužena kazen. Res, iz te povesti spoznamo šele do dobra in natančno, kakšno je delovanje cerkvenih miši. Pisatelj te veleznimive povesti nam je podal pristno realistično sliko, pravo podobo življenja, in čitati to knjigo, ni samo zabavno, nego tudi podučno. Ljudski roman je to, ne čtivo za gosposke nevrastenike in histerične gospodične, v katerem spoznamo v vseh potankostih življenje slovenskega ljudstva, hrepenenja in boje, srečo in nesrečo tega dobrega in nadarjenega, a tako žalostno zaostalega naroda. V preprostem slogu, a prikupljivo in mično razvija pisatelj podobo za podobo in jih združuje v krepko, v srce segajoče celoto. Dejanje je zanimivo in mično, vse osebe za zelo srečno in pregnantno karakterizirane. »Cerkvene miši« so lepa povest, ki jo pozdravljamo s toliko večjim veseljem, ker je nad vse aktualna in torej dvojno zasluži, da se čim najbolj razširi. Dajala bo čitateljem zabave in razširjala obzorje, delala jim bo kratek čas in jim odpirala oči.

Mrtvi kapitali, krasna slavonska povest Josipa Kozarca, enega najmarkantnejših slavonskih pisateljev, je pravkar izšla. Knjigi, ki obsega 12 tiskovnih pol na lepem papirju, je pridejan tudi Kozarčev životopis in njegovo književno delovanje. V »Mrtvih kapitalih« rešuje Kozarac znamenito gospodarsko-socialno vprašanje, opozarja, da je v Slavoniji mnogo plodne zemlje, a neobdelane. To je »mrtev kapital«, ki ga je treba oživiti. Kozarac vidi povsod mrtve kapitale. Vse drvi na lov za uradniškimi mesti, samo da je »gospod«, četudi občinski pisar, in ima svojo »mesečno« plačo. Za dijaka, ko položi maturo, so edini idealni poklici: profesor, mediciner, jurist, duhovnik. Nikdo se noče posvetiti poljedelstvu, obrtu ali trgovini, da bi dvignil blagostanje svoje in naroda. Prevladuje med celo človeško družbo nezdravo naziranje, da je samo oni »gospod«, da je samo oni »človek«, ki dobiva mesečno plačo, četudi pri tem strada.

In tako nastaja nadprodukcija uradništva, a drugi poklici se zanemarjajo. Povest je od kraja do konca zelo zanimiva in velike literarne vrednosti in kot božično darilo zelo primerna. Prevod je oskrbel Starogorski. Broširan izvod stane 1 K 50 vin., lepo v platno vezan 2 K 50 v. Naročite si to knjigo.

Gospodarstvo.

Reja kuretnine po zimi. Da se v mrzlem času dobi veliko manj jajec, je znano; s tem mora vsak perutninar računati. Nekaj drugega pa je, ako kokoši sploh nič ne ležejo in če smatra perutninar to kot po sebi umevno. To je namreč jako slabo izpričevalo zanj in pomeni, da ne zna gojiti kuretnino. Zato naj se ravna po teh navodilih.

1. Skrbi za primeroma gorke hleve. Skrbno zamaši vse špranje in potresi po tleh šoto ali slamo, katero dvakrat na teden pretresi. Iz tega dobiš tudi dober gnoj za vrt.

2. Dajaj krmo najboljše kakovosti. Zjutraj dajaj z otrobi mešan kuhan krompir, še gorak in v posebnih posodah; opoldne daj se da mesno krmo ali umetno perutninsko krmo iz mesnih vlaken. Zvečer pa natresi zrna, toda dobro, ne pa zanič žito. S tem lahko premeniš, enkrat oves, enkrat ječmen ali pšenico.

3. Krmi le malo koruze. To moramo posebno poudarjati, ker perutninarji največ krmijo s koruzo. S koruzo se tvori le maščoba pri kurah in to tembolj po zimi, ko se perutnina malo pregiblje.

4. Dajaj tudi krmo, v kateri je apnenec. V ta namen raztresi v kakem kotu dvorišča ali pa kurjega hleva staro zidno apno ali pa primešaj navadni krmi malo kostne moke.

5. Pitna voda naj bo vedno mlačna in se mora večkrat na dan premeniti.

Toplomer v hlevu. Največ krme rabi živina v mrzlem hlevu, ker si le s tem pridobi potrebno toploto. Kot naravno zaščito dobe živali daljšo dlako in mršavo izgledajo. Krave dajejo manj mleka in živina, ki se redi za mesarje, se ne pomnožuje tako. V pregorkem hletu se živini otežuje dihanje, živali pijejo veliko več in se zelo potijo. Vsled prevelikega pitja postanejo prebavila in mišice ohlapne. Oboje je torej slabo in v veliko škodo kmetovalcu. Ako pade v hlevu toplota pod 9 stopinj Celzija, se rabi za vsako zmanjšano stopinjo 5 do 7 odstotkov več krme. Ako toplomer od 9 do 15 stopinj raste, pade tudi potrebna hrana za 2 do 3 odstotke. Pri 16 stopinji Celzija je poraba krme najugodnejša. Na podlagi dolgoletnih poskusov je hlevska toplota najugodnejša: za molzno in zakolno živino 15 do 16 stopinj, za rejno in mlado govedo 12 do 15 stopinj, za konje 12 do 17 stopinj, za ovce 7 do 12 stopinj.

Da se meri toplota, ne zadostuje, da se nam samim zdi primerno gorko, v to je treba natančno merilo toplote — namreč toplomer, ki ne sme danes v nobenem hlevu več manjkati.

LISTEK.

Kako so cigani iz starih delali mlade.

Resničen dogodek; spisal Zorislav.

Mošlinarjeva Jera je bila že postarna devica z najmanj štirimi križi na hrbtu, a še vedno so ji rojile po glavi goreče želje, da bi dobila moža. Staršev ni imela več, ampak le z bratom sta stanovala v majhni hišici. Toda tudi brat je živel le po zimi doma, sicer se je pa potepal po svetu.

Bilo je v nedeljo dopoldne. Med ljudmi, ki so odhajali od maše, je bilo videti priletno žensko, ki je letala med drugimi ter postarnim devicam nekaj tiho na uho pripovedovala. Bila je Ropotačeva Mica, ki je skrivnostno novico tudi Mošlinarjevi Jeri na uho prinesla. Jera jo je kar z odprtimi usti poslušala in obraz se ji je zategnil v smeh. In kaj ji je Mica povedala?

»Cigani, cigani so danes tukaj!« je dejala Mica. »Povedali so mi, da znajo pomladiti starejše ženske, ki bi se rade omožile. Vidiš, Jera, vendar so prišli tvoji rešitelji! Zapovedali so mi, da moramo one, ki bi se rade pomladile, priti ob štirih na hrib v tisto razdejano bajto. Seveda mora vsaka ciganom plačati ali jim podariti kako stvar za to dobroto. Čim več bo katera prinesla, tem mlajša in lepša bo.«

Jera je bila vsa presenečena in od samega veselja niti ni upala pomišljati, ali je to prevara ali resnica? Vsa srečna je hitela domov, da je pripravila darila za cigane. Nabasala je polno vrečo slanine, klobas, masla, sira in jajec. Pri basanju vreče si je pa mislila: Več ne bo nobena prinesla nego jaz, zato bom pa tudi najlepša. Jutri me pa pridejo snubit najlepši fantje iz färe. Izbrala si bom, katerega bom hotela in če se ne motim, me bo še ta predpust kdo popeljal pred oltar.

Zgornja krila so morale oddati cigankam z drugimi darili vred. Ciganke so jim zatrjevale pri slačenju, da bodo lepše ako slečejo zgornja oblačila.

Medtem, ko so zaljubljene device sedele v koči, so pa ostali cigani vse pripravili za odhod. Nametali so vse skupaj na

voz, v katerega so vpregli mršavo kljuse. Med nakladanjem so se pa posmehovali zarjavelim devicam, veseleč se tako ogromnega plena.

Ko je bilo zunaj vse pripravljeno za odhod, je stopil mlajši cigan v izbo in je dal staremu znamenje, naj začne s svojimi čarovnijami. Nato je stari cigan še enkrat ob kamen nabrusil nož in ko je bilo to v redu, je izpregovoril:

»Drage prijateljice! Danes le se vam nudi lepa prilika, da postanete zopet mlade, kajti nikdar več nas ne bo v ta kraj, to vam zagotavljam! Da pa morem to storiti, kar nameravam, moram najprej skuhati mazilo. S tem mazilom namažem vsako od glave do nog in v treh dneh se bo odluščila vsa stara koža in zrasla nova, kakor jo imajo petnajstletne deklice. Za napravo mazila mi manjka le še najpoglavitejša stvar. Dlako sto let starega belega konja, nohte novorojenega nekrščene otroka, na sveti večer opolnoči blagoslovljene koščice zaklanega sedem let starega dečka, rep rdečega mačka in kljun zelene sove — vse to je že v kotlu kot zabela. Zdaj moram le še najstarejšo izmed vas zaklati, na kose zrezati in v kotlu skuhati, potem je mazilo napravljeno. Upam, da se bo dotična žrtvovala za druge in dovolila, da napravim mazilo iz nje.«

Cigan je nato zgrabil za roko žensko, ki se mu je zdela najstarejša in zavpil nad njo:

»Koliko si stara?«

»One, jaz nisem stara, imam šele petindvajset let!« je odgovorila vsa tresoč se ženska ciganu.

»No, kaj pa potem iščeš tukaj? Pojdi, odkoder si prišla!« je jezno zarobantil.

»Koliko let imaš pa že ti na hrbtu?« se je zadržal cigan nad drugo, ki je zraven sedela.

»Komaj dvaindvajset let,« je s tresočim glasom odgovorila nagovorjena.

»Ja, kaj hočeš postati otrok? Saj si vendar v najlepših letih in takih deklet ne morem pomladiti.«

Potem so prišle na vrsto še vse druge, pa nobena ni hotela biti najstarejša; vsaka je bila najmlajša.

Mošlinarjeva Jera, ki je bila v resnici najstarejša, je rekla ciganu, da je stara šele osemnajst let.

»Če je tako, moje lepe frajlice,« je na koncu dejal cigan, »potem vam pa ne morem pomagati. Želim pa, da bi ostale vedno tako mlade kaor ste danes. Zdaj morate pa še toliko časa ostati tukaj, da pogori ogenj pod kotlom, in se ves čas za roke

držati, sicer bo takoj kotel razneslo in zraven vas ubilo.«

Cigan je odšel za svojim vozom in bil s svojo družbo že čez hribe in doline, ko so si ženske šele upale vstati od ognja do kosti premrazene in šklepetajoče z zobmi, ki so jih še imele.

Bila je že tema, kar jim je bilo najbolj po volji, ko so se plazile kot beli strahovi v spodnjih krilih vsaka proti svojemu domu.

Vaščani so kmalu izvedeli, kako so se hotele njhio sosede pomladiti, zato so se norčevali iz njih, kjer so le mogli. Mošlinarjevo Jero so vedno izpraševali, kdaj bo dvajset let stara in če je že bila pri birmi. Reva si že izpod strehe ni več upala iti, tako so jo zbadali.

Pametna pa še zdaj najbrže ni postala in še vedno čaka na moža. No, časa ima še dovolj, ker je šele osemnajst let stara, moramo tudi mi reči.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar.

Izjava.

Podpisani obžalujemo, da smo o g. Fr. Drnovšku govorili neresnico. Bili smo po bivšem g. županu Franc Šiško napačno poučeni, namreč, da je v preteklem mesecu pri tukajšnji obč. reviziji bilo dokazano, da je g. Fr. Drnovšek nekoč kot obč. tajnik zase vzdignil 900 K obč. denarja. G. Fr. Drnovšek je sprejel res kot obč. tajnik enkrat 900 K od takratnega g. župnika Šiško, katere je pa on porabil za obč. izdatke, o čemer smo se danes prepričali.

Na Raki, 23. decembra 1913.

Peter Kustek, Martin Nečimer, Ivan Varšek in Ivan Fakin.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, 20. decembra 1913.

Dunaj: 80, 84, 45, 78, 64.

Dvignjene v sredo, dne 24. decembra 1913.

Brno: 89, 47, 34, 81, 75.

Gradec: 90, 76, 22, 73, 4.

Moški in ženske, ki so pri boleznih sečne cevli

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natisa. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. J. Seemann, Sommerfeld 84 (Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim neprilikam. 94

Priporočamo našim

gospodinjam

Kolinsko cikorijo

iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

Prazno jadikovanje

pri nesrečah, pa še celo pri boleznih, trpljenjih n. pr. pri boleznih v prsilih, bodanju v plečih in podobnih s prehlajenjem ali na prepihu dobljenih bolečinah, stvari ne izboljša, nego s potratu časa še poslabša. Take bolečine moramo stremeti hitro odstraniti, najbolje s Fellerjevimi rastlinskimi

esenčnim fluidom z znamko »Elsafluid«, ki, kakor smo se pogosto prepričali, učinkuje bolečine tolažeče, razkrajajoče in blažeče. Mnogim, ki so ga z zaupanjem rabili, je prav dobro služil pri tesnobi v prsilih, kratki sapi, hropečem dihanju, bodanju v plečih, bolečinam v prsilih, da, celo pri zastarelih kataralčnih in revmatičnih razmerah. Zdravnik dr. Josip Estmeister v Wildenau, p. Aspach, piše, da Fellerjev fluid izbravno služi pri motivah in alternacijah zdravja. Tudi mnogi drugi zdravniki sodijo enako o njem. Biti bi moral vedno pripravljen, ker je najboljšo varstvo proti

mnogim soražnikom našega zdravja. Tučat malih ali 6 dvojnih steklenic stane samo 5 K franko.

Tudi Fellerjeve odvajalne rabarbarske kroglice z znamko »Elsa kroglice« laliko svojim bralcem iz lastnega prepričanja nujno priporočamo pri tako pogostih motenjih prebave, želodčnih težavah, pri telesnem zaprtju, zagatenju in napenjanju, ker hitro pomagajo. 6 škatlic za 4 krone se dobi tako kakor Fellerjev bolečine tolažeči fluid pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzin trg št. 318 (Hrvaško).

— — — — — cis.

Razširjajte „Slovenski Dom“ od hiše do hiše!

SLADIN je znamka za SLADNI ČAJ!

Dr. pl. Trnkóczya Sladni čaj je prazvir vseh sladnih izdelkov in da **kri, moč, zdravje**. Za **dojenčke** je Sladin kot redilno sredstvo **varuh otrok**. Za vsakega **bolnika** izvir **zdravja**. Da odraslim bolnim kakor zdravim okusen, redilni **zdravilni zajuterk**. Poraba Sladina **prihrani v gospodinjstvu** 50% na denarju, $\frac{2}{3}$ na mleku, polovico na sladkorju. Vse te **koristi** potrjujejo vsakdanja **zopetna** naročila. $\frac{1}{4}$ kg za 60 vin. se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K franko.

Glavne zaloge so v lekarnah Trnkóczy: na Dunaju, Josefstädterstrasse 25, Radetzkyplatz 4, Schönbrunnerstrasse 109, v Gradcu, Sackstrasse 4, v Ljubljani, lekarna Trnkóczy zraven rotovža. — Žena lastnika te lekarne je vzgojila svojih 8 zdravih otrok s Sladinom.

Čitajte slovenska zgodovinska romana:

Kralj Matjaž.

Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.

Opatov praporščak.

Cena 1.80 K, po pošti 20 vin. več.

Obe knjigi se dobivata v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Sifilitiki!

Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitom ozdravljenju **brez** motenja poklica, **brez** ponovitve, **brez** živega srebra in drugihstrupov, **brez** vbrizgavanja, **brez** škodljivih poststranskih učinkov

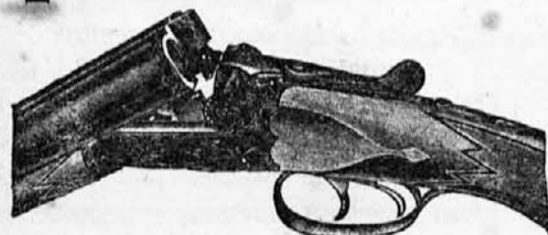
razpošilja diskretno za 20 h za poštnino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Lausitz).**

94

Edina SLOVENSKA orožna tovarna

DRUŽBA: PUŠKARNA „P. WERNIG“
BOROVlje - KOROŠKO

PIŠITE PO:

CENIK

1913

61

LOVSKE PUŠKE

STRELJIVO POPRAVILA

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K, boljšega 2 K 40 h, prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg vefinega, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, finega 10 K.

S. Benisch

najfinjši prani puh 12 K. — Kdor vzame 6 kg dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, z 2 zglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen z novim, sivim, jako utnovitnim puhastim posteljnim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K; 14, 16 K; zglavniki 8 K, 8 K 50 h, 4 K. — Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 18—, K 14 70, K 17 80 in K 1—; zglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 5 20 in K 5 70; podpernica iz močnega rizestega gradla, 150 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Rapošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zamenjati, za neugajajoče se vrne denar.

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.

Bogato ilustrovan cenik zastoj in franko.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštnino v zaprtim dvojnem pismu brez natiska

dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo).**

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vsej mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd.), mi bodo po prečitaniu mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Aškerčevo poslednje delo:

Atila v Emoni.

Cena broširane knjige 1.40 K, vezane 2.40 K; po pošti 20 v več.

Naroča se v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Lastna tovarna
ur v Svici
1887
Zahtevajte „JUBILEJNEN CENIK“ zastoj
1912
Fr. Čuden, Ljubljana.